

Vergaderjaar 2021–2022

29 325

Maatschappelijke Opvang

Nr. 136

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 september 2022

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, het plan van aanpak «Kwetsbare dakloze EU-burgers» aan. Hiermee is tevens de motie van de leden Segers en Marijnissen uitgevoerd.¹

Dit plan van aanpak is opgesteld naar aanleiding van een Bestuurlijk Overleg in het voorjaar van 2021 tussen de Staatssecretaris van VWS en een aantal gemeenten. In dit overleg werd de problematiek rondom kwetsbare dakloze EU-burgers besproken, die als gevolg van de ingezette noodopvang in het kader van de corona-lockdown extra zichtbaar werd. Gemeenten zagen dat dakloze EU-burgers veelvuldig gebruik maakten van deze noodopvang. De groep stond al langer op het netvlies van overheden, maar de (landelijke) omvang en ernst van de problematiek kwam door de ingezette noodopvang beter in beeld.

In het Bestuurlijk Overleg is besloten dat aanvullend op het rapport van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten nog iets extra's nodig is voor de specifieke groep kwetsbare dakloze EU-burgers die zonder perspectief in de Nederlandse gemeenten verblijft. Met dit plan van aanpak geven Rijk en gemeenten daar een invulling aan. Het plan is vooraf ook ter consultatie gedeeld met een klankbordgroep van relevante partijen uit het veld.

Inhoud

Dit plan van aanpak richt zich op de problematiek van kwetsbare dakloze EU-burgers in Nederland. Met het merendeel van de EU-arbeidsmigranten in ons land gaat het goed. Men heeft werk en is zelfredzaam. Toch zien we een minderheid oververtegenwoordigd in situaties van problematische

¹ Kamerstuk 35 925, nr. 35.

dakloosheid. Het kabinet voelt daarom de urgentie om deze schrijnende situaties spoedig op te lossen.

Dit plan van aanpak moet de start vormen van een intensievere samenwerking tussen Rijk, gemeenten, instellingen en belangengroepen om de problematiek van deze kwetsbare dakloze EU-burgers de komende jaren aan te pakken. Het is niet het probleem binnen één domein; het gaat om een domein overstijgende uitdaging.

In dit plan van aanpak worden de contouren van de beleidsaanpak geschetst. Het succes zal afhangen van de implementatie en de bestuurlijke prioriteit die er de komende jaren aan gegeven zal worden. In het kort volgt hieronder de managementsamenvatting van de belangrijkste beleidsvoorstellen uit dit plan van aanpak. Die voorstellen vloeien voort uit onze gezamenlijke doelstellingen om:

- Mensen perspectief te bieden.
- Menselijk leed te verminderen. Denk aan uitzichtloos verblijf, dakloosheid, teloorgang.
- Overlast op straat die de steden nu ervaren te verminderen.
- Mensen die niet rechtmatig in Nederland mogen blijven terug te laten keren naar het land van herkomst, zeker wanneer zij overlast gevend en crimineel gedrag vertonen.

Met dit plan van aanpak:

1. beogen we een gedifferentieerde aanpak om dakloosheid bij verschillende groepen EU-burgers te voorkomen en terug te dringen;
2. bieden we meer bescherming conform EU-regelgeving aan kwetsbare EU-arbeidsmigranten die hun baan verliezen en als gevolg daarvan dakloos raken;
3. zorgen we voor een beter zicht op opgebouwde rechten van individuele arbeidsmigranten;
4. pakken we uitzichtloze dakloosheid bij EU-burgers beter aan;
5. dragen we bij aan vermindering van stigmatisering van de totale groep EU-burgers die voor werk naar ons land migreert en een zinvolle bijdrage levert aan onze economie.
6. versterken wij lokale samenwerking tussen de gemeenten en de migratieketen om terugkeer te realiseren.

Link met het advies Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten

Het advies van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten onder leiding van de heer Roemer en de aanbevelingen richten zich in den brede op de groep EU-arbeidsmigranten, waarbij de inzet is dat implementatie van de aanbevelingen zal zorgen voor een versterkte positie van arbeidsmigranten en het verminderen van misstanden.²

Het advies heeft zich gefocust op de aanpak van fundamentele misstanden rondom arbeidsmigranten en heeft daarom bepaalde onderwerpen, zoals dak- en thuisloosheid, buiten beschouwing gelaten. Belangrijke aspecten die ook direct raken aan dit Plan van Aanpak betreffen het certificeren van de uitzendbranche (hierdoor pakken we malafide uitzendbureaus beter aan), het scheiden van werk- en wooncontracten (waardoor mensen niet direct op straat komen) en verbeterde informatievoorziening.

Dit plan van aanpak is aanvullend op de aanbevelingen uit dat rapport. De acties uit het plan van aanpak kunnen gelijktijdig opgepakt worden met de

² Het advies «Geen tweederangsburgers. Aanbevelingen om misstanden bij arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan», Kamerstuk 29 861, nr. 53.

implementatie van de adviezen van het Aanjaagteam. Hierdoor kan dit plan van aanpak profiteren van het huidige momentum en wordt de groep kwetsbare dakloze EU-burgers niet vergeten in de implementatie van de adviezen van het Aanjaagteam.³ En op deze wijze zorgen we ervoor dat er één brede aanpak op het verhelpen van misstanden met arbeidsmigranten ontstaat.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M. van Ooijen

³ Voor een actuele stand van zaken op de implementatie van de aanbevelingen, zie Kamerbrief stand van zaken van 1 april jongstleden; eind 2021 verschijnt voor de eerste maal een jaarrapportage.